

kandes ehitas kogudus omale a. 1877—1882 praeguse kivikiriku, mis mahutab 600 istekohta. Orel on valmistatud Württembergis Walkeri juures, altarpildi on maalinud kunstnik Krüger Tartus. Surnuaed kiriku juures.

Apostliku õigeusu kirik on Lohusuus, ehitatud möödunud aastasaja teisel poolel. Surnuaed kiriku lähedal.

Rändajaile. 1. Peipsi rannik. Laevaga Mustveesse, sealt ranna äärt mööda lõunasse kuni Kasepäani (7.5 km). Tee läheb paiguti mööda luiteid, millest ida poole avar vaade Peipsile, lääne pool madalad niidud, tagapool tumeneb kõrge Kõnnu ja Vötikvere palgimets; Peipsi ranna ääres jääst toodud kivivared ja kaugemal paistavad liivarahud kui hiiglaliste vee-elukate seljad. Tee läheb läbi tüübiliste tänavkülade, iseloomuliste slaavi ehitustega ja tindikodadega.

2. Torma metsamaastik. Mustveest Vötikveresse (6.5 km teeristini) läbi tasase lodupealse kõrgete sangleppade, väikeste kaskede ning pajupõõsastega, kaugemal palgimets mändide ja kuuskedega; tee ääres lookleb Mustjõgi. Vötikverest kääneb tee mööda Nõmme künnist (tee ääres väike soostuv Peetsu ehk Kaanjärv, kaldad pehmed, pealkandmatud!) edelasse, läheb läbi Kõnnu küla (läheduses palju rändmunakaid, niinimet. Kivinõmm, mis küündib Loovere poole) Torma mõisani (13.5 km).

3. Vooremaastik ja servamoodustused. Torma mõisast, kus suur park, mööda maanteed 1.5 km kirikuni, sealt surnuaia juurest läbi Tarakvere tee, mida mööda kuni Silla taluni, kust tee pahemat kätt Linnutaja mäele käändub (kiriku alt mäele umb. 3.5 km). Linnutaja mäelt vaade Kõnnu metsa ning Loovere soode ning Nāru metsa peale; lääne pool voorestik. Ringkäik servakuhjatiste alal (umb. 1.5 km). Edasi Jaski külast läbi Tõikvere mõisa ja Aruküla ning Sirguvere mägede, läbi madalate soiste, tihti mülkaliste moldorgude Tuulavereni (9.6 km). Tuulavere voort kaudu külavaheteed mööda Härjaoja taluni (3.5 km), kust algab niinim. Roosi ehk Sihitee, mille ehitanud läbi soode Rääbise mõisa omanik Torma jaamast Rääbise mõisa Katariina II vastuvõtmiseks. Sihitee mööda läbi Rääbise mõisa (park!) ja Sätsuvere küla Iravereni (7.0 km). Ringkäik Iravere voorel. Iraverest põldude vahelt läbi üle voore Koimulani ja sealt Vaiatu kaudu (park!) Võidivere ja Väägu mägedesse ja Lullikatku kaudu (vallamaja, seltsimaja, kõrgem algkool, postkontor) Torma mõisani (12.5 km). Terve ringkäik oleks umbes 40 km ja annaks pildi servamoodustustest, voortest ja nende vahelistest orgudest, pakuks ülevaate Torma kihelkonna jõukamast osast ja asulate kujust ning vaate isegi Peipsile, samuti Laiuse ning Palamuse voortele.

Kirjanduslikud allikad. Trudõ promõslovo-nautšnoi ekspediitsii po izutšeeniju Pskovskago vodojoma. I osakond I—III jagu. Pihkva, 1912, ja III jagu, 1913. — Stryk, L. v.: Beiträge zur Geschichte der Rittergüter Livlands I, Dorpat 1887. — Hagemester, H. v.: Materialien zu einer Geschichte der Landgüter Livlands II, Riga 1837. — Busch, E. H.: Materialien zur Geschichte und